

Lokalt Partiprogram Färgelanda kommun

För perioden 2023-2040

Kristdemokraterna i Färgelanda kommun

Upprättat av	Styrelsen
Datum	2023-02-12
Godkänt årsmötet	2023-02-12
Dokumenttyp	Program
Version	Nr:1

1. Dokumentet

Detta dokument beskriver vad Kristdemokraterna i Färgelanda kommun önskar genomföra under perioden 2023-2040. Dokumentet är avsett att vara visionärt och berör därför inte endast en enskild mandatperiod. Dokumentet uppdateras efter behov och den politiska verkligheten kombinerat med kommunens strategiska utmaningar och möjligheter.

2. Politisk Problemformulering

Kommunen är belägen i sydvästra delen av landskapet dalsland och gränsar i norr till Dals-eds kommun och Bengtsfors Kommun, i öster till Melleruds kommun och Vänersborgs kommun. I söder gränsar kommunen till Uddevalla kommun och i väster till Munkedals kommun.

Kommunen är en historisk bruksort och har som flera likvärdiga kommuner i hela Sverige med denna historik, demografiska utmaningar med en allt äldre befolkning kombinerat med att kommunen saknat en långsiktig uthållig strategi för att vända utvecklingen. Kommunen har även olyckligtvis gjort sig känd i sitt viktiga närområde för att vara en kommun som inte har något attraktivt att erbjuda, kombinerat med mediala konflikter mellan politiker och tjänstemän som försämrat kommunens varumärke ytterligare.

Kristdemokraterna i Färgelanda vill långsiktigt vara en kraft för att vända denna utveckling och öka inflyttningen till kommunen av både företagare och barnfamiljer, samt arbetspendlare. Just ökad inflyttning är också den enda långsiktiga lösningen på de strukturella utmaningar som kommunen står inför de kommande decennierna. Kristdemokraterna anser att samtliga kommuninvånare, företagare, föreningar och politiska partier måste samarbeta för att vända den negativa utvecklingen och lyfta kommunen som helhet. Kristdemokraterna anser även att Färgelanda är en av de kommuner dalsland som har mycket goda förutsättningar att både växa och kunna dra fördel av sitt geografiska läge.

3. Politiska samarbeten

Kristdemokraterna anser att kommunen behöver långsiktiga och borgerliga majoritets styren och långsiktiga politiska överenskommelser med alla partier inom områden som påverkar kommunens attraktivitet och framtida inflyttning.

Kristdemokraterna kan tänka sig samarbete med politiska partier som har för kristdemokraterna viktiga delar avseende ideologisk värdegrund och/eller driver sakfrågor som Kristdemokraterna värderar är för kommunens bästa samt i linje med det lokala partiprogrammet.

4. Framtidens Färgelanda kommun 2040

1. Människor ska vilja flytta till Färgelanda kommun och kommunen har minst 10500 invånare samt är en växande pendlingskommun.
2. Färgelanda har en attraktiv och billig planlagd och förbered industrimark där företagare vill etablera sig vid väg 172.
3. Färgelanda har ett positivt samtalsklimat på våra arbetsplatser och i vårt samhälle. Det ska finnas en stolthet över att bo i Färgelanda kommun.
4. Färgelanda kommun har minst 20% högskoleutbildade och en ökande trend genom inflyttning.
5. Kommunen har sådan ordning och reda i den kommunala ekonomin att det skapar goda förutsättningar för framtiden.
6. Färgelanda kommun har stärkt det kommunala samarbetet med särskilt Uddevalla kommun och Munkedals kommun.
7. Invånarna i Färgelanda kommun ska fortsätta känna sig trygga med att alla politiker fattar opartiska beslut som inte ger förmåner till dem själva eller deras närstående.
8. Det ska vara enkelt att starta och driva företag i Färgelanda kommun. En positiv inställning till företagande och entreprenörskap ska genomsyra de kommunala verksamheterna.
9. Kollektivtrafiken behöver förbättras och bli mer attraktiv till strategiskt viktiga kommuner som är attraktiva för pendlare.
10. Kommunen har ett stärkt samarbete med Högskolan väst och Campus Dalsland som möjliggör distansutbildning till bristyrken.
11. Färgelanda kommun ska ha en skola och äldreomsorg i toppklass.
12. Ensamheten minskas genom förebyggande åtgärder, fler aktiviteter och uppsökande verksamhet.
13. Kommunens anläggningar för skola samt vård och omsorg samutnyttjas i så stor omfattning som möjligt.
14. Kommunen har en etablerad process för effektiv medborgardialog om strategiska frågor som påverkar hela kommunen.

5. Kommunal styrning och ekonomi

1. Kommunchef ska inneha som särskilt prioriterat uppdrag att prioritera en hållbar lagstadgad kärnverksamhet och möjliggöra för ökad inflyttning.
2. Kommunens verksamheter och förvaltningsledning ska alla arbeta för en ökande inflyttning till kommunen.
3. Kommunen ska prioritera utvecklingen av digitala verktyg och applikationer som stödjer alla kommunens verksamheter och strategiskt beslutsfattande.
4. Kommunen ska främja en organisationskultur i kommunkoncernen som förstärker Kvalitetsbeteenden som enligt forskning är viktiga för löpande verksamhetsutveckling.
5. Färgelanda kommun ska drivas med hög effektivitet och ett gott förvaltarskap där kärnverksamheterna alltid prioriteras före ej lagstadgad verksamhet.
6. Skatten ska vara så låg som möjligt men så hög som nödvändigt.
7. Nyttjandet av kommunens maskiner, bilar etc. ska samordnas för att bli mer kostnadseffektivt.
8. Outsourcing eller kommunalt samarbete avseende IT, Ekonomi, HR och säkerhet ska utredas.
9. Strukturerade dialogprocesser med samtliga kommunmedborgare ska utvecklas och förstärkas, kring särskilt följande fyra punkter:
  - Barnomsorg och grundskola
  - Äldreomsorg och socialtjänst
  - Samhällsbyggnad kopplat planläggning mark för inflyttning
  - Digitalisering
10. Medarbetare ska så långt som möjligt erbjudas heltid men förutsättningar ska också finnas så att medarbetarna kan få önskad tjänstgöringsgrad.
11. Sjukskrivningarna ska vara så låga som praktiskt möjligt och fortsätta minska genom strategiska insatser för personalen.
12. Budgetföljsamheten ska vara så hög som praktiskt möjligt
13. Upphandling och inköp ska prioriteras som ett strategiskt verktyg för att spara pengar och uppnå verksamhetsmål. Anpassad kategoristyrning samt e-handel ska bedrivas i hela kommunkoncernen.
14. Avtalstroheten ska vara minst 98% 2027

6. Barnomsorg och förskola

1. Valfrihet och mångfald med flera alternativa utförare ska finnas vid val av barnomsorg och förskola.
2. Syskonförtur i val till förskola och skola ska gälla, inte minst för att underlätta familjens vardagsliv.
3. Personal inom barnomsorg och förskola ska ges fortbildning för att tidigare upptäcka tecken hos barn som far illa och för att ha kunskap om hur man tillämpar anmälningsplikten.
4. Personal inom barnomsorg ska erhålla utbildning i förebyggande arbete avseende barn som far illa.
5. Förskolan ska vara ett erbjudande men inte obligatorisk.
6. Förskolan ska förmedla en värdegrund baserad på västerländsk humanism.
7. Fastigheter för barnomsorg och förskola ska hålla en hög standard och prioriteras avseende underhåll.
8. Anläggningar för vård och omsorg ska samplaneras med anläggningar för skola och barnomsorg.
9. Det ska finnas barnomsorg i hela kommunen.
10. Förskolor ska vara giftfria och använda hållbara material för leksaker och undervisning.
11. Kommunen ska anpassa sin organisation så att samverkan sker utifrån barnets bästa för att hjälp och stöd ska komma till familjerna i tid.

7. Grundskola

1. Kommunen ska anpassa sin organisation så att samverkan sker utifrån barnets bästa för att hjälp och stöd ska komma till familjerna i tid.
2. Lärare och skolpersonal ska ges fortbildning för ökad kunskap kring psykisk ohälsa och självmord.
3. Det ska finnas resurser för läromedel och digitala verktyg som stöttar alla elevers lärande.
4. Lovskola ska erbjudas för barn som har svårt att klara kunskapskraven.
5. Endast evidenssäkrade antimobbingsprogram ska användas.
6. Prao är en viktig erfarenhet för eleverna för att få en inblick i arbetslivet. Skolan ska i samverkan med arbetsplatser erbjuda meningsfulla praoplatser. Ökad samverkan med näringslivet är önskvärt.

7. Barn med NPF-problematik ska ha rätt till en lämplig lärmiljö samt en fysisk skolmiljö och pedagogik som gör det möjligt att klara skolgången.
8. Den som medvetet förstör skolmiljön, exempelvis genom klotter, ska medverka till att återställa skadan och en polisanmälan ska upprättas.
9. Vid vägledningssamtal hos studie- och yrkesvägledare ska förutsättningarna för framtida jobb vara ett centralt perspektiv.
10. varje skola ska ta fram rutiner och handlingsplaner för agerande vid PDV (pågående dödligt våld) samt utbilda elever och personal i dessa.
11. Samarbete mellan skolor och polis bör utvecklas, gärna med en specifik polis som eleverna känner igen.
12. Samarbetet mellan skola, socialtjänst och psykiatri ska fortsätta förbättras.
13. Lärarnas arbetstid ska ha fokus på mer undervisningstid – det administrativa arbetet ska minska. Exempelvis genom deltaga i evidensbaserade kvalitetsprogram och tävlingar för förbättringsarbete och eliminering av administration inom skolan.
14. Skolan ska söka samarbete med civilsamhället för att få fler vuxna i skolan, exempelvis som rastfaddrar.
15. Kommunen ska Prioritera utveckling av digitala verktyg och e-tjänster.

8. Äldreomsorg och hemtjänst

1. Kommunens vård och omsorg ska vara personcentrerad, där insatserna ska vara samordnade och utgå från den enskildes behov, situation, förmågor och preferenser.
2. De olika verksamheterna ska så långt som möjligt anpassas för att möta varje persons behov vad gäller intressen, språk, livsåskådning och vårdbehov exempelvis genom profileringar och anpassade boenden.
3. Det ska i samverkan med regionen utvecklas arbetsformer för att på bästa sätt kunna möta och ge vård och omvårdnad för multisjuka och de mest sjuka äldre.
4. Den palliativa vården ska i samverkan med regionen utvecklas för att garantera alla en värdig vård i livets slutskede.
5. Äldresamtal ska erbjudas till alla som fyllt 80 år som inte har hemtjänst eller bor i särskilt boende.
6. Alla som fyllt 80 år ska erbjudas hembesök för att få information om det offentligas stöd samt ges möjlighet att framföra önskemål.
7. Kommunen ska budgetmässigt prioritera nyttjande av välfärdsteknologi och att ny teknologi utvecklas i syfte att öka trygghet, aktivitet, delaktighet, integritet och självbestämmande.
8. Kommunen ska intensivt arbeta med digitalisering inom äldreomsorgen. Projekt Samarbeten ska sökas med Uddevalla och Munkedals kommun.
9. Kommunen ska ha rätt att anställa läkare. (beslutas på riksnivå.)

10. Den medicinska kompetensen ska stärkas inom äldreomsorgen genom fler sjuksköterskor och ökad läkarmedverkan.
11. Näringsriktig och kost som äldre tycker om ska garanteras inom äldreomsorgen.
12. All personal inom omsorgen som jobbar vårdnära måste kunna kommunicera på god svenska.
13. Tjänstegarantier ska införas.

9. Ett samhälle för alla

1. Kommunen ska vara ett föredöme i att anställa fler personer som av olika skäl står långt ifrån arbetsmarknaden.
2. Kommunen ska i sin bostadsförsörjningsplan ha en tydlig ambition att säkerställa försörjningen av bostäder för personer med funktionsvariation.
3. När personer inom LSS erbjuds boende, ska stor vikt läggas vid personliga önskemål.
4. Utifrån förmåga och förutsättningar ska praktik, lärlingsplats eller ordinarie arbete kunna prövas som alternativ till daglig verksamhet.
5. Kommunen ska bedriva ett aktivt arbete för att motverka missbruk och beroendeproblematik vad gäller ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Särskilt fokus ska läggas på barn och unga.
6. Kommunen ska utveckla arbetet och metoder för att upptäcka och förebygga våld i nära relationer liksom hedersrelaterat våld och förtryck.
7. Det sociala arbetet ska ha fokus på att förebygga och hjälpa personer att inte hamna i ett beroende av försörjningsstöd.
8. Samverkan med försäkringskassa och arbetsförmedling ska utvecklas för att minska antalet personer med ekonomiskt försörjningsstöd.
9. För att minska bidragsberoende och riskerna att fastna i utanförskap ska kommunen arbeta uppsökande och hjälpa till att matcha personer utan arbete med praktikplatser hos företag.
10. Kommunen ska ha ett aktivt arbete i samverkan med fastighetsägare för att kunna förebygga vräkning, särskilt där barn finns med i bilden.

10. Boende, trafik och samhällsbyggnad

1. Underlätta för byggande i strandnära lägen, vilket kräver beslut på riksnivå.
2. Arbeta för möjliggörande av sjönära boenden
3. Förbättring av utbyggnad fibernät samt vatten och avlopp ska ske löpande fram till 2040 vid strategiskt planlagd mark.
4. Utveckling av verksamhetsstödjande e-tjänster och applikationer ska prioriteras inom samhällsbyggnad.
5. Utveckla kommunens tätorter till naturliga mötesplatser exempelvis strandpromenad längst med ån i Färgelanda.
6. Arbeta strategiskt för planläggning och byggnationer tomtmark av verksamhetslokaler längs väg 172.
7. I dialog med näringslivet planlägga billig strategisk industrimark. Oattraktiv industrimark i kommunens ägo ska avvecklas.
8. Underlätta för nybyggnation generellt i kommunen genom att uppdatera detaljplaner och tillhandahålla byggklara tomter för såväl villor som lägenheter, runtom i hela kommunen. Översiktsplaneringen och detaljplaneläggning ska under de kommande 20 åren fokuseras särskilt på möjliggörande för inflyttning och etablering av företag.
9. Där det är ekonomiskt motiverat, knyta samman kommunens orter med cykelleder
10. Cykelväg i totalt antal meter per invånare ska minst uppnå rikets snitt om 2,5 meter/per invånare 2040.
11. Arbeta för förbättrade kommunikationer med större tätorter som Uddevalla, Vänersborg, Trollhättan samt bussförbindelse till Trestad och tågstopp i Bäckefors.
12. Arbeta för att befolkningen i kollektivtrafiknära läge i procent ska öka och vara minst 80% 2040 (51% 2020).
13. Tillsammans med näringslivet utveckla en gemensam bostads- och fastighetsportal som samlar hyresrätter och företagsfastigheter.
14. Införa tjänstegarantier om handläggningstider för kommunens myndighetsutövningen inom samhällsbyggnad.
15. Solenergi, laddstolpar och annan innovativ teknik ska främjas inom kommunen i den fysiska planeringen.
16. Utveckla dialogbaserad tillsyn.

11. Näringsliv och arbete

1. Införa tjänstegarantier mot företagare och prioritera att inom lagens ramar minska administration för företagare.

2. Kommunen ska bedriva en strukturerad dialogprocess med kommunens företagare där hela kommunens myndighetsutövande och politiska verksamhet delta i ett samlat forum.
3. Kommunen ska möjliggör för små och medelstora företag att delta i kommunens upphandlingar.
4. Kommunen ska ha en positiv syn på outsourcing där det är ekonomiskt, juridiskt och sakligt motiverat att överväga.
5. Kommunen ska bistå tillsammans med näringslivet i att grundläggande utbilda företagare i upphandlingslagstiftningen.
6. Utveckla besöksnäringen och turismen i samverkan med Visit Dalsland AB.
7. Utveckla kommunens lärcentrum till att bli ett jobb- och arbetsmarknadscentrum. Tillgängliggöra gymnasial- och eftergymnasial utbildning samt stötta initiativet Campus Dalsland.
8. Det ska vara enkelt att starta och driva företag i Färgelanda kommun.
9. Kommunen ska ha en välkomnande attityd och skapa enkla kontaktvägar gentemot näringslivet och detta inkluderar även arbetsintegrerande sociala företag.
10. Försörjningsstöd ska kombineras med aktivitetskrav.

12. Trygghet, säkerhet och totalförsvar

1. Kommunen ska vara en trygg och säker kommun enligt trygghetsmätningar
2. Skadegörelse på kommunens anläggningar ska debiteras vårdnadshavarna.
3. Medborgare ska kunna anmäla otrygga platser genom e-tjänst eller likvärdig digital lösning.
4. Den kommunala verksamheten ska prioritera verksamhetsövergripande samverkan mellan polis, socialtjänst, samhällsbyggnad och skola för att möjliggöra trygghet.
5. Samverkansformer som exempelvis; Effektiv samordning för trygghet och/eller SSPF ska prioriteras och resurssättas i budget och tid.
6. Föreningar och ideella organisationer ska involveras långsiktigt i trygghetsskapande åtgärder genom motprestationskrav för bidrag.
7. Kommunens lagstadgade ansvar för planering och beredskap avseende kriser, höjd beredskap och så även krig, ska inkluderas som naturligt perspektiv i samhällsplanering och samhällsbyggnad.
8. Antalet skyddsrum ska öka i kommunen och gamla rustas upp fram till 2040.
9. Kommunen ska arbeta för återuppbyggnaden av ett civilt försvar

13. Kultur och fritid

1. Kultur- och fritid ska kännetecknas av mångfald och tillgänglighet för alla.
2. Det ekonomiska stödet till föreningarna ska minst vara på samma nivå i nuläget och helst ökas.
3. Kommunen ska sammanställa information och aktivt informera om de möjligheter till kultur, fritidsaktiviteter och friluftsliv som finns.
4. Personer med funktionsnedsättning ska ha en självklar tillgång till kultur- och fritidsutbud.
5. Platser som uppmuntrar till spontanidrott i kommunen är viktiga och ska säkerställas i den fysisk planeringen.
6. Kultur ska erbjudas på äldreboenden i samverkan med kulturinstitutioner och civilsamhälle.
7. Badplatser ska vara rena och snygga under sommaren.
8. Samarbetet mellan föreningar och kommunen kring värdegrundsfrågor och möjligheten att föreningar utför uppdrag som motprestation till bidrag ska förbättras.
9. Kommunen ska ha en gemensam aktivitetsyta via applikation eller likvärdigt där samtliga fritidsaktiviteter och nöjesarrangemang redovisas.

14. Miljö och klimat

1. Kommunen ska arbeta för en ökad andel närproducerade och ekologiska livsmedel i måltidsverksamheten inom förskola, skola och äldreomsorg.
2. Upphandling av närodlade livsmedel ska främjas genom mindre omfattande upphandlingar för att fler och mindre leverantörer ska kunna medverka.
3. Andelen kommunalt avfall som materialåtervinns ska öka.
4. Kommunala anläggningar ska energieffektiviseras
5. Nybyggnationer ska ske med miljövänliga material
6. Kommunen/regionen ska verka för att medborgarnas resvanor blir alltmer hållbara.
7. Andelen restavfall och grovavfall ska minska
8. Det ska vara rent och snyggt i Färgelanda kommun.
9. Kommunens förskolor och skolor ska vara giftfria.
10. Antalet solcellsanläggningar i kommunen ska vara minst enligt genomsnittet för riket.